

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**

Undervisningsudvalget
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf.: 32 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR-nr.: 20453044

Svar på spørgsmål 46 (Alm. del):

I brev af 7. november 2018 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

5. december 20188
Sagsnr.: 18/14631

Spørgsmål 46:

”Vil ministeren redegøre for de historiske forhold om karakterer i det danske uddannelsessystem, herunder hvem der indførte dem, hvornår de blev indført og hvad begrundelserne var for at indføre karakterer?”

Svar:

Den første karakterskala blev indført i det danske uddannelsessystem med forordning af 11. maj 1775 om universitetseksaminer.

Jeg kan derudover oplyse, at der blev anvendt karakterer i grundskolen for 200 år siden (almueskolen). Det fremgår i bestemmelserne i skoleanordningen af 29. juli 1814 både for land og by.

I anordningen for landet bestemmes det i § 25, at der skal afholdes halv-årlige eksaminer i april og i oktober, og at børnene skal overhøres af skolekommissionen (i reglen sognepræsten). Lister over disse eksaminers udfald med karakterer for de enkelte børn skulle indsendes til amtsskole-direktionen. Karaktererne kunne både indføres i selvstændige eksamens-protokoller eller i skolens dagbøger (skolejournaler).

Karaktererne ved de halvårige eksaminer blev anvendt, når børnenes nye plads i klassen blev bestemt (man sad efter eksamensresultat), og når der skulle tages stilling til, om børnene kunne udskrives af skolen eller indstilles til konfirmation.

Det kan yderligere oplyses, at det fremgår af Sorø Akademis oprindelige fundats fra 1586, at eleverne skulle eksamineres med henblik på at fastlægge deres faglige fremskridt: *”Vi vil også, biskoppen over Sjælland, den nuværende og de kommende, sammen med en af de fornemste professorer ved Københavns Universitet skal være forpligtet til årligt i august måned at besøge denne kongelige skole og flittigt eksaminere i hver klasse og erfare deres fremskridt og skolemesterens*

og lærernes flid og energi, og hvilke fejl og mangler der kan konstateres, og hvis de finder, at eleverne ikke er forfremmet i lærdom, at de derefter aftaler med skolemesteren, hvad skal gøres, og hvilke bøger der skal læses, hvorved elevernes studier kan forbedres og hvorledes der kan rådes bod på fejl og mangler”.

De fremherskende karakterskalaer i Danmark fra 1775 til nu fremgår af nedenstående tabel 1, der er baseret på kapitel 3 i karakterkommissionens betænkning om indførelse af en ny karakterskala til erstatning af 13-skalaen fra november 2004. Med hhv. grønt og rødt er markeret bestå-karakterer og ikke-bestå-karakterer. Karakterer med understreget skrift er såkaldte undtagelseskarakterer, der kun skulle benyttes i helt exceptionelle tilfælde. Tallene i parentes angiver de talværdier, der har været knyttet til skalaerne.

For nogle af de benyttede skalaer har der været særlige fagspecifikke krav for at bestå en samlet eksamen, frem for blot et krav om at karaktergennemsnittet (i det omfang det overhovedet kunne beregnes) var over en vis grænse. Således kunne en eksaminand efter 1805-skalaen (den første udgave af Ørsteds-skala) ikke bestå eksamen, såfremt vedkommende havde opnået karakteren mådelig i enten dansk stil eller latin, eller såfremt vedkommende havde opnået karakteren slet i latinsk stil.

Tilsvarende kunne for eksempel en studentereksamen efter 1903-skalaen ikke bestås, hvis en eksaminand to gange havde fået eksamenskarakteren 0.

Universiteterne har ikke fulgt det øvrige uddannelsessystem helt i forhold til de tidsmæssige skift i skalaen.

Table 1. Karakterskalaer i Danmark siden 1775

1775	1805	1845	1871	1906	1911	1919	1943	1963	2006
<u>Laudabilis præ ceteris</u>	Ug	Ug (8)	Ug (8)	<u>8</u>	6	Ug (8)	Ug (15)	<u>13</u>	12
Laudabilis	Mg	Mg (7)	Ug- (7 2/3)	6	5	Ug- (7 2/3)	Ug- (14 2/3)	11	10
Haud illaudabilis	G	G (5)	Mg+ (7 1/3)	4	4	Mg+ (7 1/3)	Mg+ (14 1/3)	10	7
Non contem- nendus*)	Tg	Tg (1)	Mg (7)	2	3	Mg (7)	Mg (14)	9	4
0	Mdl	Mdl (-7)	Mg- (6 1/3)	0	2	Mg- (6 1/3)	Mg- (13 1/3)	8	2
	Slet	Slet (-23)	G+ (5 2/3)		0	G+ (5 2/3)	G+ (12 2/3)	7	0
			G (5)			G (5)	G (12)	6	-3
			G- (3 2/3)			G- (3 2/3)	G- (10 2/3)	5	
			Tg+ (3 1/3)			Tg+ (3 1/3)	Tg+ (9 1/3)	3	
			Tg (1)			Tg (1)	Tg (8)	<u>0</u>	

Tg-	Tg-	Tg-
(-1 2/3)	(-1 2/3)	(5 1/3)
Mdl+	Mdl+	Mdl+
(-4 1/3)	(-4 1/3)	(2 2/3)
Mdl	Mdl	Mdl
(-7)	(-7)	(0)
Mdl-	Mdl-	Slet
(-12 1/3)	(-12 1/3)	(-16)
Slet+	Slet+	
(-17 2/3)	(-17 2/3)	
Slet-	Slet-	
(-23)	(-23)	

*) I sig selv var karakteren non contemnendus ikke en dumpekarakter, men der var begrænsninger på, hvor mange af denne karakter der måtte optræde i en samlet eksamen.

Overordnet fremgår det af tabellen, at indførelse af karakterskalaer med få trin enten følges op af forfining af den eksisterende skala (1845/1871) eller af en ny skala med flere trin (1903/1911/1919). Begrundelsen for at gå fra færre trin til flere har været ønsket om i højere grad at kunne differentiere mellem de enkelte præstationer.

Omvendt viser tabellen også eksempler på, at en karakterskala med mange trin enten udtyndes (1919/1943) eller erstattes af en ny skala med færre trin (1943/1963/2006). Begrundelsen for at gå fra flere trin til færre trin har været slitage af karakterskalaen, dvs. den effekt, der over tid blandt andet kan udmønte sig i, at de nederste trin af skalaen ikke benyttes. Begrundelsen for at afskaffe 13-skalaen var imidlertid, at den ikke levede op til karakterkommissionens krav til en karakterskala, herunder international anvendelighed, ensartet anvendelse i hele uddannelsessystemet og klar trindifferentiering

Med venlig hilsen

Merete Riisager